

Het dak van IceBear tijdens metingen vorig jaar (archief). © Wilbert Bijzitter

IceBear in Steenwijk wil drie keer zo veel formaldehyde uitstoten, hoe gevaarlijk is dat?

Palletblokjesfabriek IceBear in Steenwijk ligt onder vuur door de te hoge uitstoot van formaldehyde. Nu vraagt de fabriek aan de gemeente om juist meer van deze stof uit te mogen stoten. Wat zou dat betekenen en wat is formaldehyde nu precies? Zeven vragen aan toxicoloog Paul Scheepers van de Radboud Universiteit.

Freek Morren 20-04-24, 06:00

1. Wat is formaldehyde?

„Het is een prikkelend, geurend gas. Ik vind het een beetje zoetig ruiken. Het is een actieve stof die veel gebruikt wordt in bouwmaterialen. Het is een soort superlijm. Spaanplaat is een van de bekendste producten waar het in zit. Dat bestaat uit samengeperste houtsplinters en lijm.

In huizen komt dan spaanplaatgas vrij, daar kun je ziek van worden als je er langdurig aan wordt blootgesteld, als je slaapt in een kamer die is afgetimmerd met dat materiaal. Het gebruik van formaldehyde bij IceBear met de palletblokken lijkt daarop.”

2. Waarom is het gevaarlijk?

„Het is een stof waarvoor veel mensen overgevoelig zijn of kunnen worden. Dat gebeurt bij inhalering of huidcontact. De stof is bewezen kankerverwekkend, dat uit zich vooral in neus-

en neusbijholtetumoren. Dat gebeurt vooral bij vaak voorkomende blootstelling aan hoge pieken. Dat is meestal werkgerelateerd of wanneer er binnenshuis een bron is, zoals het spaanplaatgas.”

3. Wat zou het betekenen als IceBear straks toestemming krijgt drie keer zo veel formaldehyde uit te mogen stoten?

„De verdrievoudiging zorgt dat de omgeving meer aan deze stof wordt blootgesteld. Aangezien er al mensen zijn, die zeggen dat ze hinder ervaren, moet de vergunningverlener kritisch kijken naar wat IceBear doet om de zorgen over de gevolgen voor de gezondheid van de omwonenden weg te nemen.”

De lijmkeuken waar de formaldehyde aan het proces wordt toegevoegd (archief). © Wilbert Bijzitter

4. IceBear zegt ‘formaldehyde is een lichaamseigen stof’, klopt dat?

„Ja, dat klopt. Maar deze stellingname leidt af van het probleem. We willen niet dat mensen worden blootgesteld aan deze stof via de lucht want dan is de schadelijkheid groter. Met de in je lichaam gevormde formaldehyde hebben we geen problemen, dat komt niet in aanraking met je overgevoelige huid of luchtwegen. Bij verhoogde concentraties in de lucht leidt juist de uitwendige blootstelling tot een extra verhoogde kans op kanker.”

5. Formaldehyde staat op de lijst met zeer zorgwekkende stoffen, wat is dat voor een lijst en wat betekent dat dan?

„Dat er extra maatregelen moeten worden getroffen om blootstelling te voorkomen. De stof is vergelijkbaar met PFAS, PAK en benzeen. Het is bewezen dat het neuskanker kan veroorzaken, maar dat is tot nu toe alleen gevonden bij mensen die werken met formaldehyde.”

6. ‘Een schoorsteenprobleem wordt verward met een gezondheidsprobleem. Als het niet in de omgeving neerkomt, is het dus geen probleem voor de omwonenden.’ Zegt de directeur van IceBear, hoe ziet u dat?

„Het klopt dat dit twee verschillende dingen zijn. Maar er bestaan sinds kort rekenmethodes waarmee je de schoorsteenemissie kan vertalen naar een blootstelling op leefniveau. Het RIVM heeft bij Tata Steel [laten zien](#), met de ‘keten van uitstoot naar gezondheid’, dat dit goed mogelijk is.

Tata Steel zegt ook dat sommige stoffen niet van hun afkomstig zijn. Dat kan natuurlijk. Je kan wel bij iemand in de woonkamer meten, maar dan kan de formaldehyde van een ander bedrijf komen of uit spaanplaten vrijkomen. Daarom is de schoorsteen wel de beste plek om te meten.”

7. Bestaan er methodes om te voorkomen dat formaldehyde uit de schoorsteen komt?

„Je zou de lijm natuurlijk kunnen vervangen. Dat is gebeurd bij spaanplaten van nu. Maar formaldehyde is een goede verbinder, dus ik kan mij voorstellen dat het wel lastig is een goed alternatief te kunnen vinden. De blokjes moeten een flink gewicht aankunnen.

Ik geloof niet zo in de formaldehyde-etende bacteriën die ze bij IceBear gebruiken. Daar komt bij dat de omzettingsproducten van deze bacteriën ook weer schadelijk zijn. De scrubbers (stof wordt door de scrubber met water en een systeem met bacteriën geleid om de formaldehyde af te breken, red.) die ze op het dak hebben zijn wel een bewezen methode om de uitstoot tegen te gaan. Tot er een oplossing is, zou je kunnen kijken of je de fabriek tijdelijk op een lager pitje kan laten draaien. Het gaat ze hoe dan ook geld kosten.

In Nijmegen heeft de gemeente een asfaltcentrale opgekocht om de overlast te stoppen, maar dat is een duur geintje met gemeenschapsgeld.”

Toestemming moet nog gegeven worden

IceBear heeft een maatwerkverzoek ingediend bij de gemeente Steenwijkerland. Hierin vraagt het bedrijf om de maximale norm voor de uitstoot van formaldehyde aan te passen van 1 mg/Nm³ naar 3 mg/Nm³. De gemeente wacht op een onderbouwing van de fabriek. ‘Het bedrijf heeft tot 6 mei de tijd om die aan te leveren. Over nieuwe metingen die daarna gedaan worden, zijn we in gesprek met de Omgevingsdienst regio Arnhem’, schrijft Steenwijkerland.

Er loopt nog een beroepsprocedure over de opgelegde dwangsom voor formaldehyde. Het is nog niet bekend wanneer de rechtbank zich hierover gaat buigen.